

ปัญหาทางสังคมและสุขภาพอนามัยและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อ
ภาวะการเจ็บป่วยของกรรมกรก่อสร้างใน เขตกรุงเทพมหานครชั้นใน

นายพิทักษ์ เอ็มสวัสดิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-631-393-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16754025

SOCIAL & HEALTH PROBLEMS AND FACTORS ASSOCIATED WITH ILLNESS
OF CONSTRUCTION WORKERS IN INNER BANGKOK METROPOLIS AREA.

Mr.Phitak Emsawat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science
Department of Preventive and Social Medicine
Graduate School
Chulalongkorn University

1995

ISEN 974-631-393-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัญหาทางสังคมและสุขภาพอนามัยและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อภาวะ
การเจ็บป่วยของกรรมกรก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานครชั้นใน

โดย

นายพิทักษ์ เอ็มสวัสดิ์

ภาควิชา

เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

รองศาสตราจารย์นายแพทย์บดี ณะมัน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฤงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์นายแพทย์มณี เศรษฐบุตร)

.....
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล)

.....
(รองศาสตราจารย์นายแพทย์บดี ณะมัน)

.....
(นายแพทย์วงวิวัฒน์ ลีวัลักษณ์)

C645190 : MAJOR COMMUNITY MEDICINE
KEY WORD:

SOCIAL & HEALTH PROBLEM / CONSTRUCTION WORKER/ INNER BANGKOK METROPOLIS/ SOCIAL & HEALTH PROBLEMS AND FACTORS ASSOCIATED WITH ILLNESS OF CONSTRUCTION WORKERS IN INNER BANGKOK METROPOLIS AREA. THESIS ADVISOR : PROF. DR. PIROM KAMOLRATANAKUL, M.D. ASSO. PROF. DR. BODI DHANAMUN , M.D. 199 pp. ISBN 974-631-393-2

This crosssectional descriptive study is to assess the social and health problems, study about factors associated with illness of construction workers. The sample was consisted of 400 construction workers who stayed at Klongthoey construction site, by using simple random sampling in ten small and ten large construction site were selected. The construction workers were interviewed by a prepare questionair, direct observation of the environmental conditions both at the construction site and their shelters were observed by the interviewers during 1st-30th November 1994.

The result of this study showed that ninety percents of the construction workers have low education (pratom 1-6), the average income was 3,968 bahts per month which was less than the obligations in labour law. Sixty-seven percents of the construction workers had to pay for medicine service by themself. For the safty concerned, their was no personal protection equipment for the employees.

The health problems among constructiion workers were poor sanitation (gabage, water sewage, poor storage of food etc.). Risk behavior were alcoholic drinking, ciggarett smoking, commercial drinking solution for stimulation such as kratingdaeng, lipoviton-d etc. Injury among the labours were twenty-one percents, morbidity rate were 280 cases/1,000 persons, crude death rate were 2.5 cases /1,000 persons, disability rate were 5 cases /1,000 persons. The associated factors with illness were education, marital status, type of employee, using of anagesic drugs, income and leisure.

ภาควิชา เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม.....

สาขาวิชา เวชศาสตร์ชุมชน.....

ปีการศึกษา 2537.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากอาจารย์ที่ให้คำปรึกษาหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งศาสตราจารย์นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์นายแพทย์ตี ณะมัน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ซึ่งได้กรุณาและให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งชี้ประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย และทำการตรวจสอบแก้ไขจนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน มีประสิทธิ์ประสาทวิชาแก่ข้าพเจ้า

ในส่วนของการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่ศูนย์วิทยาการวิจัยแพทยศาสตร์ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้ช่วยเหลือในการสัมภาษณ์เก็บข้อมูล และการวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข และได้ทุนอุดหนุนวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณนายแพทย์วรางค์ฉวี ลิ่วลักษณ์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลลาดกระบัง ที่กรุณาสละเวลามาเป็นกรรมการสอบ และมีส่วนช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่น้อง เพื่อน ๆ เวชศาสตร์ชุมชน ทุก ๆ คน ตลอดจนคุณเบญจมาศ เอ็มสวัสดิ์ ที่ให้ความห่วงใยช่วยเหลือเป็นกำลังใจโดยตลอด มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี จนสำเร็จการศึกษา

นัทภัช เอ็มสวัสดิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	v
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	vii
กิตติกรรมประกาศ.....	viii
สารบัญตาราง.....	ix
สารบัญแผนภูมิ.....	xi
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมุติฐานของการวิจัย.....	4
ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการทำวิจัย.....	5
คำนิยามที่ใช้ในการศึกษา.....	7
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	8
ข้อจำกัดในการทำวิจัย.....	9
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	9
บทที่ 2 เอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ความหมายของการก่อสร้างและลักษณะทั่วไปของงานก่อสร้าง.....	11
สถานการณ์ทำงาน อันตรายจากงานก่อสร้าง และสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ.....	20
สถานการณ์แรงงานก่อสร้างในประเทศไทย.....	23
ประชากรแรงงานก่อสร้างในประเทศไทย.....	25
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	26
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	33
รูปแบบการศึกษา.....	33
ประชากรที่ศึกษา.....	33
ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง.....	33
วิธีการคัดเลือกตัวอย่าง.....	35
ระยะเวลาดำเนินการศึกษา.....	35

สารบัญ(ต่อ)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	36
การรวบรวมข้อมูล.....	39
การประมวลผลข้อมูล.....	39
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	41
บทที่ 5 การอภิปรายผลการวิจัย สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	157
การอภิปรายผลการศึกษา.....	157
สรุปผลการวิจัย.....	163
ข้อเสนอแนะ.....	167
รายการอ้างอิง.....	169
ภาคผนวก.....	174
ประวัติผู้เขียน.....	199

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงจำนวนผู้ทำงานก่อสร้างในอุตสาหกรรมก่อสร้างแยกเป็นรายปี.....	23
2.2 แสดงจำนวนสถานที่ก่อสร้างและจำนวนคนงานในแต่ละแห่ง.....	24
3.1 แสดงแบบสำรวจในการเก็บข้อมูลคนงานก่อสร้าง.....	36
4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของการฝึกอบรมความปลอดภัยแก่คนงานและหัวหน้าคนงาน.	44
4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานการก่อสร้างที่มีการล้อมรั้วและการมีประกาศเตือน.	45
4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล.....	46
4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของการจ่ายเงินกองทุนทดแทนและการทำประกันสังคม....	48
4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของสภาพเสียงของคนงาน.....	49
4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของสภาพสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมในสถานที่ก่อสร้าง.....	51
4.7 แสดงจำนวนและร้อยละของการมีส่วนร่วมให้กับคนงาน.....	52
4.8 แสดงจำนวนและร้อยละของการเยี่ยมชมดูแลการทำงานของหน่วยราชการ.....	53
4.9 แสดงจำนวนและร้อยละของคนงานมีตัวแทนคนงานต่อรองกับนายจ้าง.....	55
4.10 แสดงจำนวนและร้อยละของที่พักคนงานอยู่กับสถานที่ก่อสร้าง.....	56
4.11 แสดงจำนวนและร้อยละของพื้นที่ทั้งหมดของที่พัก (ตารางวา).....	57
4.12 แสดงจำนวนและร้อยละของพาหนะที่เดินทางจากที่พักไปยังที่ทำงาน.....	58
4.13 แสดงจำนวนและร้อยละของส้วมในบริเวณที่พัก.....	58
4.14 แสดงจำนวนและร้อยละของการจัดดูแลที่พักคนงาน.....	60
4.15 แสดงจำนวนและร้อยละของเหตุการณ์/ปัญหาในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมา.....	61
4.16 แสดงจำนวนและร้อยละของโรคระบาดในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมา.....	62
4.17 แสดงจำนวนและร้อยละของสภาพทั่วไปในบริเวณที่พัก.....	64
4.18 แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมกรก่อสร้าง จำแนกลักษณะตามประชากร กับขนาด การก่อสร้าง.....	67
4.19 แสดงจำนวนและร้อยละของประเภทการจ้างงานของกรรมกรก่อสร้าง.....	69
4.20 แสดงจำนวนและร้อยละของอาเซียนที่เคยทำก่อนเข้ามาในกรุงเทพมหานคร.....	70
4.21 แสดงจำนวนและร้อยละของระยะเวลาในการทำงานก่อสร้าง.....	71
4.22 แสดงจำนวนและร้อยละของบริษัทที่ทำงานก่อสร้าง.....	72
4.23 แสดงจำนวนและร้อยละสถานที่พักอาศัยของคนงานก่อสร้างขณะนี้.....	73
4.24 แสดงจำนวนและร้อยละของระยะเวลาที่พักในสถานที่ก่อสร้างในแต่ละวัน.....	74
4.25 แสดงจำนวนและร้อยละของการเดินทางไปกลับไปที่ทำงาน.....	75
4.26 แสดงจำนวนและร้อยละของคนงานก่อสร้างในห้องพัก ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา..	76

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.27 แสดงจำนวนและร้อยละลักษณะโครงสร้างของครอบครัว.....	77
4.28 แสดงจำนวนและร้อยละของการคุมกำเนิด การแต่งงานและการมีบุตร.....	79
4.29 แสดงจำนวนและร้อยละของอายุแรกสมรสของคนงานก่อสร้าง.....	80
4.30 แสดงจำนวนและร้อยละของจำนวนบุตร.....	81
4.31 แสดงจำนวนและร้อยละของจำนวนบุตรแยกตามอายุ.....	82
4.32 แสดงจำนวนและร้อยละของปัญหาการดูแลบุตร.....	83
4.33 แสดงจำนวนและร้อยละของการเรียนหนังสือของลูกอายุ 9-15 ปี.....	84
4.34 แสดงจำนวนและร้อยละของปัญหาเรื่องเงินสำหรับการเรียนของลูก.....	85
4.35 แสดงจำนวนและร้อยละของการเจ็บป่วยและการดูแลรักษาพยาบาล.....	86
4.36 แสดงจำนวนและร้อยละของการดูแลเมื่อเจ็บป่วยครั้งสุดท้าย.....	87
4.37 แสดงจำนวนและร้อยละของสาเหตุการเจ็บป่วยของกรรมกรก่อสร้าง.....	88
4.38 แสดงการเจ็บป่วยของกรรมกรก่อสร้าง.....	89
4.39 แสดงการบาดเจ็บที่เกิดจากอุบัติเหตุ.....	90
4.40 แสดงจำนวนและร้อยละของการนอนโรงพยาบาล.....	91
4.41 แสดงจำนวนและร้อยละของการได้รับค่าจ้างเมื่อหยุดงานเมื่อเจ็บป่วยหนัก.....	92
4.42 แสดงจำนวนและร้อยละของการจ่ายค่ารักษาพยาบาล.....	93
4.43 แสดงจำนวนและร้อยละของพฤติกรรมเสี่ยงของคนงานก่อสร้าง.....	95
4.44 แสดงจำนวนและร้อยละของการเที่ยวโสเภณี.....	96
4.45 แสดงจำนวนและร้อยละของการจัดอาหารการกิน.....	98
4.46 แสดงจำนวนและร้อยละของการพักผ่อนหย่อนใจด้วยวิธีต่าง ๆ.....	99
4.47 แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะงานตั้งแต่เริ่มทำงานก่อสร้าง.....	100
4.48 แสดงจำนวนและร้อยละของการสวมรองเท้าในขณะทำงาน.....	101
4.49 แสดงจำนวนและร้อยละของประเภทรองเท้าที่สวมในขณะทำงาน.....	102
4.50 แสดงจำนวนและร้อยละของการสวมถุงมือในขณะทำงาน.....	103
4.51 แสดงจำนวนและร้อยละของการสวมหมวกนิรภัยในขณะทำงาน.....	104
4.52 แสดงจำนวนและร้อยละของการจัดอุปกรณ์ป้องกันสำหรับท่านของนายจ้าง.....	106
4.53 แสดงจำนวนและร้อยละของการทำหน้าที่สัญญาว่าจ้างของงานก่อสร้างที่ทำอยู่... ..	107
4.54 แสดงจำนวนและร้อยละของการทำสัญญาว่าจ้างด้วยวาจา.....	108
4.55 แสดงจำนวนและร้อยละของการมีสวัสดิการ.....	110

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.56 แสดงจำนวนและร้อยละของวันหยุดตามปรกติใน 1 เดือน.....	112
4.57 แสดงจำนวนและร้อยละของการจัดวันหยุดตามประเพณีของนายจ้างให้เป็นวันหยุด..	113
4.58 แสดงจำนวนและร้อยละของการได้รับค่าจ้างสำหรับวันที่หยุดงาน ถ้าได้หยุด.....	114
4.59 แสดงจำนวนและร้อยละของการได้ค่าจ้างเมื่อท่านหยุดงานเนื่องจากการเจ็บป่วย...	115
4.60 แสดงจำนวนและร้อยละของการมีโอกาสฝึกงานเพิ่มเติม.....	116
4.61 แสดงจำนวนและร้อยละของการมีโอกาสเลื่อนระดับการทำงาน.....	117
4.62 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้สึกรื่องานที่ทำอยู่มีความมั่นคง น่าพอใจ.....	118
4.63 แสดงจำนวนและร้อยละของความต้องการที่จะให้ลูกหลานทำงานก่อสร้าง.....	119
4.64 แสดงจำนวนและร้อยละของการทราบสิทธิตามกฎหมายแรงงาน.....	120
4.65 แสดงจำนวนและร้อยละของการรับทราบสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลตามกฎหมาย ประกันสังคม.....	121
4.66 แสดงจำนวนและร้อยละของการทราบค่าจ้างขั้นต่ำตามที่กฎหมายที่กำหนด.....	122
4.67 แสดงจำนวนและร้อยละของการปฏิบัติตามกฎหมายของนายจ้าง.....	123
4.68 แสดงจำนวนและร้อยละของการจ่ายค่าจ้างของนายจ้าง.....	123
4.69 แสดงจำนวนและร้อยละของการมีหนี้สินของครอบครัว(รวมทั้งการเล่นแชร์และสินค้า เงินผ่อน).....	124
4.70 แสดงจำนวนและร้อยละของการมีรายรับของครอบครัวกับรายจ่าย.....	125
4.71 แสดงจำนวนและร้อยละของสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพในทัศนคติของคนงานก่อสร้าง	127
4.72 แสดงจำนวนและร้อยละของการเป็นโรคประจำตัว.....	128
4.73 แสดงจำนวนและร้อยละของการเคยบาดเจ็บระหว่างการทำงานในช่วง 12 เดือน ที่ผ่านมา.....	129
4.74 แสดงจำนวนและร้อยละของจำนวนครั้งที่บาดเจ็บระหว่างการทำงานใน 12 เดือน.	130
4.75 แสดงจำนวนและร้อยละของการบาดเจ็บต้องเข้ารักษาพยาบาล.....	131
4.76 แสดงจำนวนและร้อยละส่วนของร่างกายที่ได้รับบาดเจ็บ.....	132
4.77 แสดงจำนวนและร้อยละของสาเหตุที่ทำให้บาดเจ็บ.....	133
4.78 แสดงจำนวนและร้อยละขณะเกิดการบาดเจ็บ เป็นงานที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน..	134
4.79 แสดงจำนวนและร้อยละลักษณะของการบาดเจ็บ.....	135
4.80 แสดงจำนวนและร้อยละของสิ่งที่ทำให้บาดเจ็บ.....	136
4.81 แสดงจำนวนและร้อยละของการใส่เครื่องป้องกันการบาดเจ็บ.....	137

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.32 แสดงจำนวนและร้อยละของเครื่องป้องกันที่ใช้ขณะบาดเจ็บ.....	139
4.33 แสดงจำนวนและร้อยละของจำนวนวันที่บาดเจ็บต้องหยุดงาน.....	140
4.84 แสดงจำนวนและร้อยละของความพิการภายหลังการบาดเจ็บ.....	141
4.85 แสดงจำนวนและร้อยละของการได้รับค่าทดแทนจากกองทุนเงินทดแทน.....	142
4.86 แสดงจำนวนและร้อยละของการเปลี่ยนงานภายหลังการบาดเจ็บ.....	143
4.87 แสดงจำนวนและร้อยละของการแจ้งให้นายจ้างทราบภายหลังการบาดเจ็บ.....	144
4.88 แสดงจำนวนและร้อยละของการย้ายทำงานในส่วนที่เบาขึ้นภายหลังการบาดเจ็บ...	144
4.89 แสดงสรุปความสัมพันธ์ต่าง ๆ ระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะการเจ็บป่วยของ กรรมกรก่อสร้าง.....	148
4.90 แสดงสรุปความสัมพันธ์ต่าง ๆ ระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบาดเจ็บจากการ เกิดอุบัติเหตุของกรรมกรก่อสร้าง.....	151
4.91 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ	154
4.92 แสดงความแตกต่างระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ในการก่อสร้างขนาดเล็กและการก่อสร้าง ขนาดใหญ่.....	156

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1.1 แสดงกรอบความคิดในการทำวิจัย.....	6
2.1 แสดงโครงสร้างการรับเหมาก่อสร้าง.....	17
3.1 แสดงการเลือกตัวอย่างในการศึกษา.....	34
4.1 แสดงผลการเลือกตัวอย่างในการสถานที่ก่อสร้าง.....	42